

แนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Guidelines of Operational Finance and Accounting at the Faculty of Education, Mahasarakham University

รุ่งนภา จันทราเทพ¹

Rungnapa Chantrathep¹

Received: 15 February 2019

Revised: 21 February 2020

Accepted: 27 February 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน และแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบไปด้วย ข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย ลูกจ้างชั่วคราว ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 97 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถามสภาพปัญหาการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1. สภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านการรับเงิน ได้แก่ คณะมีการออกไปเสร็จ รับเงินถูกต้องตามประเภทของเงินที่ได้รับ ด้านการจ่ายเงิน ได้แก่ คณะมีการแต่งตั้งผู้มีอำนาจในการจ่ายเงิน และขออนุมัติจ่ายเงินให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ด้านการเบิก ได้แก่ คณะมีการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของหลักฐานในการเบิกเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน ได้แก่ คณะมีการส่งมอบเงินคงเหลือประจำวันแก่คณะกรรมการทุกครั้ง ด้านการบันทึกบัญชี ได้แก่ คณะมีการจัดทำทะเบียนคุมทางการเงินตามระเบียบและแนวปฏิบัติของหน่วยงาน ด้านการจัดทำรายงาน ได้แก่ คณะมีการจัดทำรายงานเงินคงเหลือเป็นปัจจุบัน เป็นต้น 2. แนวทางการในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า ควรจัดทำคู่มือแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีในแต่ละด้าน รองลงมา ควรมี Flowchart ขั้นตอนการปฏิบัติงานแต่ละด้านแจ้งให้บุคลากรรับทราบร่วมกัน และควรมีการอบรม หรือทบทวนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญมากขึ้น

คำสำคัญ: แนวทางในการปฏิบัติงาน, การเงินและบัญชี, คณะศึกษาศาสตร์

¹ นักวิชาการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โทรศัพท์ 042-721764 ต่อ 6241, 061-0534915, E-mail: tramwai_msu@hotmail.com

¹ Finance and Accounting Technical Officer, Faculty of Education Mahasarakham University,
Tel: 043-721764 ต่อ 6241, 061-0534915, E-mail: tramwai_msu@hotmail.com

Abstract

The purposes of this research were to study Guidelines of Operational Finance and Accounting at the Faculty of Education, Mahasarakham University. The sample group used for data collection consisted of government officials, university staff, 97 temporary staff experts selected by purposive sampling using Krejcie and Morgan's ready-made tables.

The instrument used for data collection was a questionnaire about financial and accounting operational problems. It had a reliability of 0.93. Data were analyzed using frequency, percentage, mean and standard deviation. The following results were found.

1. Operational finance and accounting, overall and in each aspect, were considered as high level. Considering each aspect. First, for receiving money, the faculty always makes out a receipt correctly based on the genre of received money. Second, payment authorized by the faculty is controlled, and requires official approval according to government rules and regulation. Third, withdrawal. The faculty always screens for correctness all documents related to withdrawal. Fourth, money storage. The faculty always delivers the daily surplus to the council. Fifth, accounting records. The faculty operated a controlled-money register according to regulations and guidelines of the institution. Lastly, providing reports. The faculty always provides financial reports which were always updating the surplus.

2. Guidelines for operational finance and accounting at the faculty of education, Mahasarakham University were explored. First, it is recommended to provide a guidebook for operational finance and accounting in each aspect. Second, a flow chart should be provided to display the operation of each aspect so that the educational personnel could better understand the information together. Finally, there should be seminars or review sessions about the operation in order to promote expertise.

Keywords: Guidelines of Operational, Finance and Accounting, Faculty of Education

บทนำ

งานการเงินและบัญชีเป็นงานที่มีความสัมพันธ์กับทุกๆ ส่วนของการดำเนินงาน และการจัดกิจกรรมของหน่วยงานทุกหน่วยงาน เพราะการดำเนินงานต้องมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นสำเร็จ อย่างเช่น การจัดโครงการมีขั้นตอนตั้งแต่การเขียนโครงการ การขออนุมัติจัดโครงการและของงบประมาณ และรวมไปถึงการเบิกจ่ายงบประมาณเมื่อโครงการเสร็จสิ้น ทุกกระบวนการ ล้วน สัมพันธ์กับงานการเงินทั้งสิ้น ทั้งนี้ยังรวมถึงการเดินทางไปราชการ เพื่อพัฒนา

ศักยภาพของตนเอง หรือเป็นการเดินทางที่มีภารกิจต่างๆ ก็ย่อมสัมพันธ์กับงานการเงินตั้งแต่การขออนุมัติเดินทางและการเบิกจ่าย การกินเงิน การยืมเงิน และการรายงานการเดินทางไปราชการ แม้กระทั่ง ในการประชุมเพื่อดำเนินงานต่างๆ ยังต้องมีการเบิกจ่ายค่ารับรองและพิธีการ เพื่อให้การประชุมนั้นสำเร็จ และลุล่วงไปด้วยดี ฉะนั้นแล้วแสดงให้เห็นว่า งานการเงินเป็นงานที่ต้องมีการติดต่อ ประสานงาน และสัมพันธ์กับทุกๆ กิจกรรมที่จัดขึ้นในหน่วยงานเพื่อให้งานทุกอย่างดำเนินไปได้ การทำงานที่มีการช่วย

เหลือกัน และรวมถึงการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันจะส่งผลให้มีความสุขในการทำงานกับทุกๆ ฝ่าย งานการเงินและบัญชี จัดเป็นงานสนับสนุนที่สำคัญของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนงานหรือนโยบายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ได้ (เกสร อินทนะนง, http://www2.tsu.ac.th/health_sci/page3.php?ids=580&mid=131&seid=534)

บุคลากรในคณะมีทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุน ซึ่งทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่ต่างกันไปตามบริบทของตนเองซึ่งไม่ได้มีการเบิกเงินทุกวัน นานๆ ครั้งถึงมีการเบิกเงิน จากขั้นตอน กระบวนการ และกฎระเบียบต่างๆ มีมากมาย ทำให้เกิดความผิดพลาด เกิดความเข้าใจไม่ตรงกัน ระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานด้านต่างๆ และนำไปพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงาน ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย โดยประยุกต์จากระบบการควบคุมเงินทองราชการ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม (กองคลังและพัสดุ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554: 28) คือ การปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี 1. การรับเงิน, 2. การจ่ายเงิน, 3. การเบิกเงิน, 4. การเก็บรักษาเงิน 5. การบันทึกบัญชี, 6. การจัดทำรายงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในขั้นตอนของการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีอีกทั้งได้ทำการปรึกษา และขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและสร้างแบบสอบถาม

2. วิเคราะห์ประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดโดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน โดย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ ประเภทของบุคลากร และ ประสบการณ์ในการทำงาน ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 24 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4. นำแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดแล้วนำเสนอที่เลี้ยงนักวิจัยเพื่อพิจารณา

ความเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษา และครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่พี่เลี้ยงนักวิจัยแนะนำ แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัยซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 1 ท่าน อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 1 ท่าน และผู้มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการเงินและบัญชีระดับหัวหน้ากลุ่มงานระดับคณะ จำนวน 1 ท่าน

6. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการพิจารณาจากพี่เลี้ยงนักวิจัยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป ซึ่งผลการประเมินค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 ทุกข้อ

7. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญมาให้พี่เลี้ยงนักวิจัยตรวจสอบอีกครั้ง และเมื่อทำการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-efficient) ตามวิธีของ (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.93

6. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอพี่เลี้ยงนักวิจัย พิจารณาอีกครั้งเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาค่าคุณภาพเครื่องมือใช้สถิติดังนี้

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553: 79)

1.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

2.1 ร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการจ่ายเงิน การเบิกเงิน การจัดทำรายงาน รองลงมา ได้แก่ ด้านการบันทึกบัญชี และด้านการรับเงิน โดยแยกเป็นรายด้านได้ดังนี้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการรับเงิน	4.05	0.64	มาก
2. การจ่ายเงิน	4.23	0.56	มาก
3. การเบิกเงิน	4.23	0.55	มาก
4. การเก็บรักษาเงิน	3.98	0.78	มาก
5. การบันทึกบัญชี	4.16	0.61	มาก
6. การจัดทำรายงาน	4.23	0.61	มาก
โดยรวม	4.15	0.53	มาก

จากตาราง 1 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.53) โดยสภาพการปฏิบัติงานด้านการจ่ายเงิน การเบิกเงิน และการจัดทำ

รายงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.23$, S.D.=.056) และ ($\bar{X}=4.23$, S.D.=.00.61) รองลงมาได้แก่ ด้านการบันทึกบัญชี ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.61) และด้านการรับเงิน ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.64)

ตาราง 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการรับเงิน

สภาพการปฏิบัติงาน ด้านการรับเงิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คณะมีขั้นตอนการรับเงินที่สะดวก และมีความคล่องตัวต่อการปฏิบัติ	4.06	0.89	มาก
2. คณะมีการออกใบเสร็จรับเงินถูกต้องตามประเภทของเงินที่ได้รับ	4.18	0.74	มาก
3. คณะมีการกำหนดเวลาในการรับเงิน	3.86	0.84	มาก
4. คณะมีคณะกรรมการตรวจสอบการรับเงินถูกต้องตามกฎระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	4.12	0.74	มาก
โดยรวม	4.05	0.64	มาก

จากตาราง 2 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการรับเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.64) โดยคณะมีการออกใบเสร็จ รับเงินถูกต้องตามประเภทของเงินที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.74) รองลงมาได้แก่ คณะมีคณะกรรมการ ตรวจสอบการรับเงินถูกต้องตามกฎระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.74) และคณะมีขั้นตอนการรับเงินที่สะดวก และมีความคล่องตัวต่อการปฏิบัติ ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.89)

ตาราง 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการจ่ายเงิน

สภาพการปฏิบัติงาน ด้านการจ่ายเงิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คณะมีการแต่งตั้งผู้มีอำนาจในการจ่ายเงิน และขออนุมัติจ่ายเงินให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	4.33	0.62	มาก
2. คณะมีการกำหนดสาระสำคัญขององค์ประกอบสำคัญในหลักฐานการจ่ายเงิน	4.02	0.78	มาก
3. คณะมีหลักฐานการจ่ายเงินเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ	4.31	0.58	มาก
4. คณะมีการตรวจสอบตามระเบียบการเบิกจ่าย และสรุปการใช้จ่ายเงินให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	4.25	0.67	มาก
โดยรวม	4.23	0.56	มาก

จากตาราง 3 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการจ่ายเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.56) โดยคณะมีการแต่งตั้งผู้มีอำนาจในการจ่ายเงิน และขออนุมัติจ่ายเงินให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.62) รองลงมาได้แก่ คณะมีหลักฐานการจ่ายเงินเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.58) และคณะมีการตรวจสอบตามระเบียบการเบิกจ่าย และสรุปการใช้จ่ายเงินให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.67)

ตาราง 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการเบิกเงิน

สภาพการปฏิบัติงาน ด้านการเบิกเงิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คณะมีการเบิกเงินถูกต้องตามแผนงบประมาณ รหัสงบประมาณของหน่วยงาน	4.22	0.70	มาก
2. คณะมีการเบิกเงินตามสิทธิในระหว่างปฏิบัติหน้าที่	4.22	0.65	มาก
3. คณะมีการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของหลักฐานในการเบิกเงิน	4.39	0.64	มาก
4. คณะมีการกำหนดเวลาในการเบิกเงิน	4.10	0.76	มาก
โดยรวม	4.23	0.55	มาก

จากตาราง 4 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการเบิกเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.56) โดยคณะมีการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของหลักฐานในการเบิกเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

($\bar{X}=4.39$, S.D.=0.64) รองลงมาได้แก่ คณะมีการเบิกเงินถูกต้องตามแผนงบประมาณ รหัสงบประมาณของหน่วยงาน และคณะมีการเบิกเงินตามสิทธิในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.65) และคณะมีการกำหนดเวลาในการเบิกเงิน ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.76)

ตาราง 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการเก็บรักษาเงิน

สภาพการปฏิบัติงาน ด้านการเก็บรักษาเงิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คณะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาเงิน ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ	4.15	0.78	มาก
2. คณะมีการส่งมอบเงินคงเหลือประจำวันแก่คณะกรรมการทุกครั้ง	3.95	0.86	มาก
3. คณะมีการจัดทำรายงานเงินคงเหลือประจำวันเป็นปัจจุบัน	3.95	0.91	มาก
4. คณะมีการนำเงินและเอกสารแทนตัวเงินเก็บในตู้รับ	3.87	0.99	มาก
โดยรวม	3.98	0.78	มาก

จากตาราง 5 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการเก็บรักษาเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.78) โดยคณะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาเงิน ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.78)

รองลงมาคณะมีการจัดทำรายงานเงินคงเหลือประจำวันเป็นปัจจุบัน คณะมีการส่งมอบเงินคงเหลือประจำวันแก่คณะกรรมการทุกครั้ง และคณะมีการจัดทำรายงานเงินคงเหลือประจำวันเป็นปัจจุบัน ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.91 และ $\bar{X}=3.95$, S.D.=0.86)

ตาราง 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการบันทึกบัญชี

สภาพการปฏิบัติงาน ด้านการบันทึกบัญชี	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คณะมีการบันทึกบัญชีที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	4.19	0.75	มาก
2. คณะมีการจัดทำทะเบียนคุมทางการเงินตามระเบียบและแนวปฏิบัติของหน่วยงาน	4.25	0.61	มาก
3. คณะมีการนำเสนอรายการทางการเงินเพื่อประโยชน์ของหน่วยงาน	4.14	0.76	มาก
4. คณะมีการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก ประเภทหลักฐานทางการเงิน	4.07	0.83	มาก
โดยรวม	4.16	0.61	มาก

จากตาราง 6 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีด้านการบันทึกบัญชี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.61) โดยคณะมีการจัดทำทะเบียนคุมทางการเงินตามระเบียบและแนวปฏิบัติของหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ย

อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.61) รองลงมา ได้แก่ คณะมีการบันทึกบัญชีที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.75) และคณะมีการนำเสนอรายการทางการเงินเพื่อประโยชน์ของหน่วยงาน ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.76)

ตาราง 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการจัดทำรายงาน

สภาพการปฏิบัติงาน ด้านการจัดทำรายงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คณะมีการจัดทำรายงานเงินคงเหลือเป็นปัจจุบัน	4.29	0.72	มาก
2. คณะมีการรายงานค่าใช้จ่ายประจำเดือน	4.21	0.68	มาก
3. คณะมีการจัดทำงบการเงินเพื่อประโยชน์ต่อหน่วยงาน	4.25	0.69	มาก
4. คณะมีการจัดทำรายงานทางการเงินที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา	4.18	0.65	มาก
โดยรวม	4.23	0.61	มาก

จากตาราง 10 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการจัดทำรายงาน ในภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.61) โดยคณะมีการจัดทำรายงานเงินคงเหลือเป็นปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.72) รองลงมาได้แก่ คณะมีการจัดทำงบการเงินเพื่อประโยชน์ต่อหน่วยงาน ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.69) และคณะมีการรายงานค่าใช้จ่าย

ประจำเดือน ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.68)

2. แนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ควรจัดทำคู่มือแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีในแต่ละด้าน รองลงมาควรมี Flowchart ขั้นตอนการปฏิบัติงานแต่ละด้านแจ้งให้บุคลากรรับทราบร่วมกัน และควรมีการอบรมหรือทบทวนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญมากขึ้น ดังตาราง 8

ตาราง 8 ความถี่ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรจัดทำคู่มือแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีในแต่ละด้าน	12	26.62
2. ควรมีแผนหาหรือเพิ่มงบประมาณให้กับคณะที่เป็นรูปธรรมและเป็นไปได้ หลายช่องทาง	3	6.67
3. ควรนำระบบ e-banking หรือ application ต่างๆ เข้ามาใช้งานให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความสะดวกทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ	2	4.44
4. ควรมีการจัดอบรมบุคลากรเกี่ยวกับระเบียบการเบิกจ่ายทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน	5	11.11
5. ควรมี Flowchart ขั้นตอนการปฏิบัติงานแต่ละด้านแจ้งให้บุคลากรรับทราบร่วมกัน	7	15.56
6. ควรมีปฏิทินการดำเนินงานแจ้งให้บุคลากรรับทราบร่วมกัน	1	2.22
7. ควรนำเสนองบประมาณทั้งรายรับและรายจ่ายแจ้งให้บุคลากรได้รับทราบทุกคน เพื่อจะได้ตระหนักร่วมกัน	3	6.67
8. ควรมีตัวอย่างการกรอกแบบฟอร์มเอกสารทางการเงินแจ้งให้บุคลากรรับทราบ	4	8.89

ตาราง 8 ความถี่ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ต่อ)

แนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี	ความถี่	ร้อยละ
9. การตรวจสอบเอกสาร ควรจะเบ็ดเสร็จในขั้นตอนเดียว	1	2.22
10. การเบิกจ่ายเงินโดยการให้ลงชื่อใบสำคัญรับเงินก่อนที่จะได้เงินเป็นความเสี่ยง เช่น กรณีการสอบวิทยานิพนธ์ ควรหาแนวทางในการแก้ไข	1	2.22
11. ควรมีการอบรมหรือทบทวนเกี่ยวกับระเบียบ ข้อปฏิบัติทางการเงินเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญมากขึ้น	6	13.33
โดยรวม	45	100.00

อภิปรายผล

การศึกษาแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. บุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากงานการเงินและบัญชีจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของซารี มณีศรี (2527), หวน พิณรุฬห์ (2528), พัททังค์ ต้นประเสริฐ (2537), มานิตย์ โสดาจันทร์ (2539) สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2536) กล่าวว่า การบริหารด้านการเงินเป็นการบริหารที่อยู่ในกรอบมากกว่าด้านอื่น เพราะการเงินต้องอ้างอิงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ การบริหารการเงินที่อยู่นอกกรอบย่อม หมายความว่า ความบกพร่องเสียชื่อเสียง หรืออาจถูกลงโทษทางวินัยได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของเกสร อินทนะนิก (http://www2.tsu.ac.th/health_sci/page3.php?ids=580&mid=131&seid=534) กล่าวว่า งานการเงินและบัญชีเป็นงานให้บริการ และเป็นงานที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

จะต้องศึกษาระเบียบวิธีปฏิบัติและนำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานตลอดจนมีการจัดการเกี่ยวกับการรับและจ่ายเงินของหน่วยงาน อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับหลักการทางเศรษฐศาสตร์ หลักทางการบริหาร และรวมทั้งหลักการคลังทั่วไป งานการเงินและบัญชีนับว่าเป็นงานที่สำคัญที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานจะต้องศึกษาหาความรู้ให้มากหากไม่สนใจแล้วจะเกิดปัญหาขึ้นมากมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชราภรณ์ สิงหระ ณ อยุธยา (2556: 75) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน การเงินและสินทรัพย์ของสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า งานการเงินและสินทรัพย์ในสถาน ศึกษาเป็นงานที่มีความสำคัญ ที่จำเป็นจะต้องมีกระบวนการและแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง โดยคำนึงถึงกฎหมาย แนวปฏิบัติ ตลอดจนระเบียบที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า งานการเงินและสินทรัพย์เป็นภารกิจที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าหน่วยงาน และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะการดำเนินการ โดยสรุปงานการเงินและสินทรัพย์เป็นงานที่มีความสำคัญต่อกิจกรรมของสถานศึกษา ถ้าผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถโดยใช้กระบวนการและแนวปฏิบัติที่ถูกต้องแล้ว ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี พบว่า ควรจัดทำคู่มือแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีในแต่ละด้าน รองลงมา ควรมี Flowchart ขั้นตอนการปฏิบัติงาน แต่ละด้านแจ้งให้บุคลากรรับทราบร่วมกัน และควรมีการอบรมหรือทบทวนเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจาก บุคลากรในคณะมีทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุน ซึ่งมีภาระหน้าที่ที่แตกต่างกัน อีกทั้งประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรีย์พร เสงอะ (2550) ได้ศึกษาระดับปัญหาและเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการเงิน บัญชี และพัสดุ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับน้อย จึงมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานการเงิน บัญชี และพัสดุ คือให้มีการจัดประชุมอบรม สัมมนาเจ้าหน้าที่การเงิน บัญชีและพัสดุให้มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบต่างๆ รวมทั้งเทคนิคในการปฏิบัติงานให้มีการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างเมื่อทราบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าทุกปี ให้มีการนำระบบสำนักงานอัตโนมัติมาใช้ในการบริหารงานพัสดุ ให้มีการตรวจสอบวัสดุคงเหลือให้ตรงตามบัญชีทุกสัปดาห์ และลงบัญชีหรือลงทะเบียนพัสดุให้เป็นปัจจุบัน ให้จัดตั้งงบประมาณซ่อมบำรุงให้เพียงพอ เจ้าหน้าที่ควรที่จะมีความรู้ความเข้าใจด้านการจำหน่ายพัสดุ รวมทั้งทักษะในการแปรสภาพพัสดุที่ชำรุดเพื่อนำมาใช้ใหม่ด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติงานมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม และเห็นผลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.2 ควรมีการจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ (KM) หรือ Best Practice เพื่อเป็นการ

กำกับติดตาม ที่เป็นรูปธรรม และเห็นผลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ไปพัฒนาต่อ เพื่อเป็นการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน แก้ไข ปรับปรุงให้เป็นรูปธรรม ชัดเจน เช่น การพัฒนาคู่มือการปฏิบัติงาน

2.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการ ที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.3 ควรศึกษาสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงทรัพยากรให้ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างถูกต้อง

2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้ให้การสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย งบประมาณเงินรายได้ ประจำปี 2561 ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ รองคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้กำลังใจ และให้คำแนะนำที่ดี จนกระทั่งรายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันท์ศิริสิริ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการและเผยแพร่ นวัตกรรมทางการศึกษา นางสาวพิลาสลักษณ์ เขียวนำขุม หัวหน้างานการเงินและบัญชี ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งยังกรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำอย่างดียิ่ง และเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในการวิจัยจนสำเร็จ

ขอขอบคุณ คณาจารย์คณิศรวิชัย และ

บุคลากร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่าน ที่สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดระยะเวลาการทำวิจัย และเป็นกำลังใจในการทำวิจัยฉบับนี้จนสำเร็จได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์จากการทำวิจัยฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาบุญการีและบูรพาจารย์ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- กองคลังและพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2554). *คู่มือปฏิบัติงานเงินทองราชการ*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กิตติยาภรณ์ เบ็ญจทรัพย์ไพศาล. (2555). *การพัฒนาบุคลากรด้านการเงินและบัญชีโรงเรียนวัดบัวทองอำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เกสร อินทนะนง. (2561). *บทความ*. http://www2.tsu.ac.th/health_sci/page3.php?ids=580&mid=131&seid=534.
- ชารี มณีศรี. (2527). *การนิเทศการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). โสภณการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.
- พัชราภรณ์ สิงหระ ณ อุรุทธา. (2556). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ของสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิทักษ์ ต้นประเสริฐ. (2537). *การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของแผนกธุรการในโรงเรียนตำรวจ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
- มานิตย์ โสดาจันทร์. (2539). *การบริหารการเงิน*. วังอักษร.
- สุรีย์พร เสงฮะ. (2550). *ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานการเงิน บัญชีและพัสดุโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2536). *การบัญชีต้นทุน: แนวคิดและการประยุกต์เพื่อการตัดสินใจเชิงการบริหาร*. ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- หวน พิณรุฬพันธ์. (2528). *การบริหารโรงเรียน*. โอเดียนสโตร์.